ER ”CECEO” EN SOCIAL VARIANT AF ANDALUSISK?

- Korrelationer mellem brugen af ”ceceo”, dens sociale status og holdningerne til den.

Skrevet af Anja Suurland
Aarhus Universitet

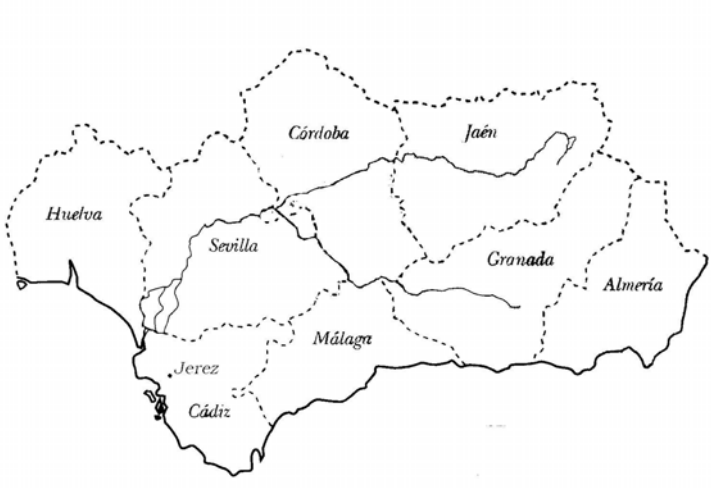
Indhold

1. Indledning s. 1
2. Andalusisk s. 2
    - 2.1 Hvad er en dialekt?
    - 2.2 Fonetiske forskelle mellem andalusisk og castiliansk
    - 2.3 Fonetisk udvikling af andalusisk
    - 2.4 Geografisk placering af ”ceceo”
3. En dialekts sociale faktorer s. 7
    - 3.1 Social dialekt
    - 3.2 Generelle holdninger til ”ceceo”
4. Metode s. 8
    - 4.1 Dataindsamling
    - 4.2 Tilgangsvinkel
    - 4.3 Datagennemgang
        - 4.3.1 Gennemgang af uformel tale
        - 4.3.2 Problemer med ”ceceo”
        - 4.3.3 Gennemgang af formel tale
5. Analyse s. 16
    - 5.1 Analyse af uformel tale
    - 5.2 Analyse af formel tale
6. Informanternes egne holdninger s. 21
    - 6.1 De positive holdninger
    - 6.2 De negative holdninger
    - 6.3 Overensstemmelse mellem informanternes holdninger og hvordan de selv taler
7. Konklusion s. 23

Appendiks 1
Appendiks 2
8. Litteraturliste

1. Indledning

Den andalusiske dialekt af spansk har været kilde til både forundring, begejstring og modvilje blandt alle der har været i kontakt med den. Den er både forskelligartet fra den spanske standarddialekt, castiliansk, og forskellig i sig selv, idet der i andalusisk findes mange varianter af den samme dialekt. Det er primært et fonetisk-morfologisk aspekt der adskiller andalusisk fra standard spansk, men også leksikalske og semantiske forhold spiller en rolle. Jeg vil rette min opmærksomhed på de fonetiske forhold, med den hensigt at redegøre for baggrunden for ét bestemt fonetisk fænomen, det såkaldte "ceceo". Dette fænomen støder man hovedsageligt på i den vestlige del af Andalusien, med "hovedstad" i byen Jerez de la Frontera (daglig tale: Jerez).

Kort over Andalusien.

"Ceceo" er betegnelsen for den fonetiske ændring der sker, når man udtaler [θ] i stedet for [s]. Idet "ceceo" er en fonetisk variant af andalusisk kan den betegnes den som værende en accent af denne. Efter en gennemgang af de faktorer der gør "ceceo" til en bemærkelsesværdig accent (afsnit 2.2), vil jeg se på, om denne accent har en bestemt status i det spanske samfund og på korrelationer mellem brugen af "ceceo" og holdningerne til den (afsnit 5 og 6). På baggrund af en sociolingvistisk undersøgelse vil jeg forsøge at afkræfte nogle fordomme om "ceceo". I denne forbindelse vil det være relevant at stille spørgsmål som: Er det alle der bruger accenten "ceceo" og gør de det i vilkårlige sociale kontekster? Kan man se en sammenhæng mellem de mennesker der bruger den og deres sociale status? Jeg vil i afsnit 5 lave en grundig analyse af ti informanters brug

af ”ceceo” i to forskellige situationer: uformel tale og formel tale. Målet med analysen er at kunne nå frem til svaret på spørgsmålet i opgavetitlen: Er ”ceceo” en social variant af andalusisk?

2. Andalusisk

Andalusisk er en dialekt af spansk, som tales i Sydspanien, i regionen Andalusien, som både areal- og beboermæssigt er den største i Spanien. Det er her oplagt at give en definition på, hvad en dialekt er.

2.1 Hvad er en dialekt?

Det kan til tider være problematisk at skelne mellem hvad en dialekt er og hvad et sprog er. Som Chambers og Trudgill (1980) definerer det: *”a language is a collection of mutually intelligible dialects”*. Dog siger Trudgill (1983:15), at det ikke kun er rene lingvistiske faktorer (såsom gensidig forståelse et dialekt og et sprog imellem), men at det også er nødvendigt at se på de politiske og kulturelle faktorer for at kunne skelne de to begreber dialekt og sprog. Man kan tale om to typer af dialekter: en regional dialekt (som vil blive forklaret her nedenfor) og en social dialekt (som vil blive forklaret i afsnit 3.1 og senere diskuteret i forbindelse med behandlingen af data).

Men hvis vi kun koncentrerer os om de lingvistiske faktorer, kan dialekten defineres ved at den adskiller sig fra sit ophavssprog ved at have sine egne karakteristiske træk, såsom grammatiske, leksikalske og fonetiske forskelle fra standardsproget, samtidig med at dialekten og standardsproget forbliver gensidigt forståelige (Trudgill 1983:17). En dialekt er altså en variant af et standardsprog, som har løsrevet sig fra dette. F.eks. er de romanske sprog alle dialekter af latin, som har udviklet sig gennem årene og er resulteret i flere forskellige dialekter, alle med status som sprog. Standardsproget i et land er også en dialekt, men det har en højere status blandt befolkningen end en regional dialekt har. Man kan altså tale om en diakron udvikling, hvor det ikke nødvendigvis er et kriterium at ophavssproget stadig tales. Normalt tales dialekten i et afgrænset geografisk område, som det er tilfældet med andalusisk (Alvar 1996).

Jeg vil bruge betegnelsen ”spansk” som en samlet, generel term for de dialekter der udgør det spanske sprog. Man kan altså betegne andalusisk som en dialekt af spansk, som igen er en dialekt af latin. Standarddialekten i Spanien hedder castiliansk.

Men hvad er det der gør andalusisk til en dialekt af spansk? Der eksisterer nogle meget karakteristiske træk ved andalusisk, som ingen anden spansk dialekt er i besiddelse af. Men for at kunne forklare den fonetiske forskel, er det nødvendigt først at give en kort fonetisk beskrivelse af standard spansk.

2.2 Fonetiske forskelle mellem andalusisk og castiliansk

På castiliansk er der en stor lighed mellem ortografien og artikulationen. Man udtaler ordene som de står skrevet og der er stor regelmæssighed i udtalen, dvs. der er, så vidt jeg ved, ingen udtagelser der afviger fra reglen. Jeg vil udelukkende koncentrere mig om to ustemte frikative lyde, nemlig det alveolære /s/ og det interdentale /θ/. På castiliansk bliver disse to lyde repræsenteret i ortografien som henholdsvis <s> og <z> / <c + e,i>. <Z> udtales som [θ] ligegyldig hvilken lyd den efterfølges af, eller hvis den er ordfinal, mens <c> kun udtales som [θ] hvis den efterfølges af vokallydene /e/ eller /i/. For eksempel udtales ordene *"zapato"* som [θapato] og *"cielo"* som [θielo].[1] Disse lyde udtales altid sådan på den castilianske dialekt.

Det er hovedsageligt i forbindelse med /s/ og /θ/ at andalusisk differentierer fra castiliansk. En ofte hørt udtalelse er denne: *"Los andaluces se comen las eses"* (andalusierne "spiser" s'erne). Det er den generelle holdning blandt ikke-andalusisk talende, at andalusierne ikke udtaler [s] hvis det forekommer stavelses- eller ordfinalt. Det er sandt, at man på andalusisk ofte ikke udtaler noget ordfinalt [s], men dette betyder ikke, at der ikke bliver udtalt nogen lyd overhovedet. Der er stor tilbøjelighed til at modificere /s/ med en aspiration, sådan at et ord som *"costa"* bliver [kóhta]. Man får altså på andalusisk en aspiration af /s/ i erstatning for det castilianske /s/.

En mindst ligeså kendt distinktion mellem andalusisk og castiliansk er andalusiernes brug af /s/ og /θ/ når disse forekommer stavelsesinitialt, og som direkte følge deraf foran en vokal, idet man på spansk ikke tillader konsonant ophobninger. Når enten /s/ eller /θ/ forekommer stavelsesinitialt eller mellem vokaler kan der ske tre ting:

1) Distinktionen mellem [s] og [θ] vedligeholdes, som på castiliansk.
2) Reduktion af fonemerne [s] og [θ] til én udtale: [s]. Dette fænomen kaldes "seseo".

[1] Min transskription er givetvis ikke præcis for fonemer, der ikke er ustemte frikativer som [s] og [θ], idet det ikke er relevant for opgaven.

3) Reduktion af fonemerne [s] og [θ] til én udtale: [θ]. Dette fænomen kaldes ”ceceo”.

Nogle eksempler på disse fænomener er følgende (taget fra Jiménez Fernández (1999:23): *”zapato”* og *”cosa”*. Andalusiere, der taler ”seseo” udtaler disse to ord som [sapato] og [kosa]. Dem, der taler ”ceceo” udtaler dem [θapato] og [koθa].

I næste afsnit vil jeg gennemgå historien bag ”ceceo” og ”seseo”, som forklarer den fonetiske udvikling frem mod denne afvigelse fra den typiske distinktion /s/:/θ/, der vedligeholdes i ca. en tredjedel af Andalusien (Jiménez Fernández 1999:32).

2.3 Fonetisk udvikling af andalusisk

Til at begynde med skal det nævnes (fra Jiménez Fernández 1999), at det /θ/ talere af ”ceceo” bruger, ikke er fuldstændig identisk med det castilianske /θ/. Det castilianske /θ/ er en ustemt interdental frikativ, og det /θ/ der realiseres af ”ceceantes”[2] er mindre interdentalt og mindre støjende. Dvs. at tungespidsen ikke når ud mellem tænderne, som den gør på castiliansk. Det er altså en forskel i graden af frikation, der adskiller den castilianske artikulation fra den andalusiske, og selv om den ikke umiddelbart kan høres, er der historiske beviser der taler for en sådan forskel i udtale.

Fra og med det 16. årh. skete der store sproglige såvel som kulturelle ændringer på den Iberiske halvø. Indtil dette tidspunkt havde sprogets udvikling været mere eller mindre den samme i hele Spanien, Andalusien inkluderet. Men i det følgende århundrede begyndte man at kunne tyde en forskel i udtalen i Midtspanien og i Andalusien. Dette skyldtes hovedsageligt Sevillas økonomiske og kulturelle fremskridt i forbindelse med opdagelsen af Amerika i slutningen af det 15. årh. Som følge af opdagelsen kom der handelsaftaler i stand med det nyopdagede kontinent og Sevilla voksede og blev centrum for handel og kultur i Spanien. Til dags dato er Sevilla hovedstad i Andalusien.

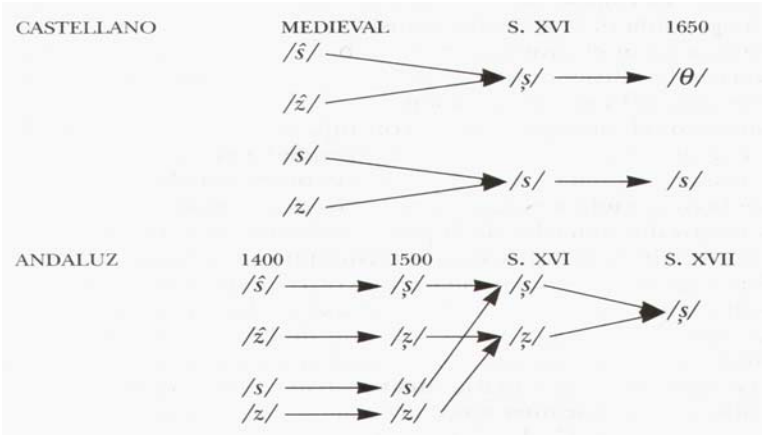
Denne popularitet havde også stor indflydelse på sproget. Med større selvstændighed var det ikke længere nødvendigt at følge den castilianske norm, og nu kunne Sevilla konkurrere med, hvad der før blev anset som værende modellen for ”god tale”, og dette havde en stor

[2] Den spanske term for de folk der taler ”ceceo”. Den tilsvarende for talere af ”seseo” er ”seseantes”. På dansk har vi ikke et tilsvarende begreb, og det kræver en alt for lang og kejtet beskrivelse. Jeg vil derfor fremover, hvor det er nødvendigt, bruge de spanske benævnelser.

indflydelse ikke kun i Andalusien, men også i resten af Spanien. Som nævnt ovenfor havde den sproglige udvikling været ens i hele Spanien op til middelalderen. Men fra og med det 17. årh. kom der en todeling af det fonologiske system i castiliansk, som bestod i en ændring af de såkaldte sibilanter, som er de frikative lyde, der: *" have more acoustic energy – that is, greater loudness – at a higher pitch than the other fricatives"* Ladefoged (1993).

I middelalderen havde det spanske sprog syv forskellige sibilanter[3], mod nutidens tre.[4] Disse kunne opdeles i tre par, hver med en stemt og en ustemt udgave. Den tiloversblevne fandtes kun en ustemt udgave. Det, der skete med tiden var blandt andet et tab er den stemte variant i de tre par, så kun fire sibilanter blev tilbage. Artikulationen af disse fire sibilanter var utrolig ensartet, og det var derfor svært at opretholde nogen forskel i udtale. Disse lyde gennemgik mange faser, og konsekvensen deraf ser vi i den nuværende distinktion mellem /s/ og /θ/ på castiliansk.

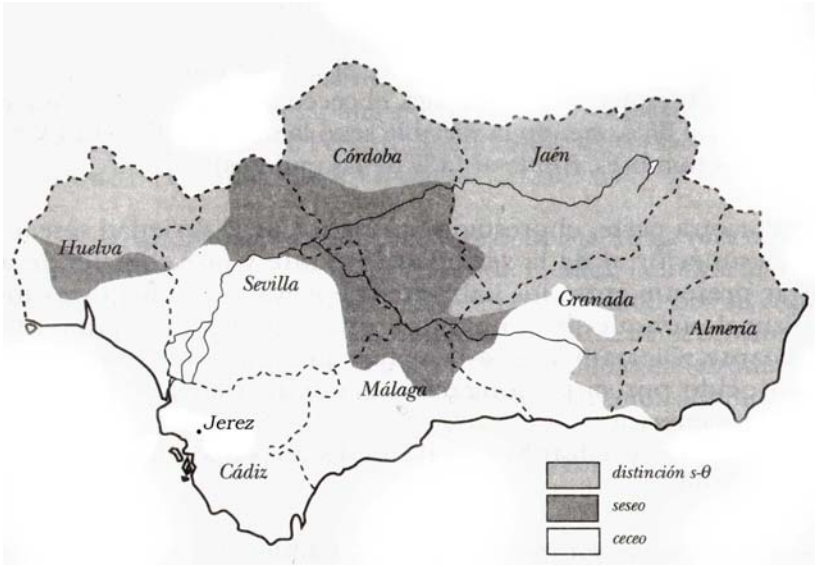
I Andalusien var processen lidt anderledes. Den fulgte den castilianske udvikling til og med tabet af stemtheden, hvorefter den gennemgik andre faser, såsom endnu en opdeling, der resulterede i kun én variant af enten /s/ eller /θ/, alt efter hvor man befinder sig i Andalusien, dvs. om man er "seseante" eller "ceceante" (Jiménez Fernández 1999). Her er et skema, taget fra Jiménez Fernández (1999:30), over de forskellige faser i udviklingen af /s/ og /θ/ i henholdsvis castiliansk og andalusisk:

2.4 Geografisk placering af "ceceo"

[3] Dette er kun en kort gennemgang af de historiske forudsætninger for nutidens distinktion af /s/ og /θ/ eller mangel på samme. Jeg finder det ikke nødvendigt med en udførlig beskrivelse af disse sibilanter.
[4] Hvoraf kun de to /s/ og /θ/ er relevante for denne opgave. Den tredje er /x/.

Som præsenteret i introduktionen er det fænomenet ”ceceo” der vil være objekt for denne opgave. Ud fra kortet nedenfor, som er taget fra Jiménez Fernández (1999:34) fremgår det, at ”ceceo” er mest udbredt i Sydandalusien, og strækker sig over næsten hele den sydlige kyststrækning fra Middelhavet til Atlanterhavet.

Der er altså tale om en forholdsvis stor del af regionen Andalusien. Den eneste provins der er helt dækket af denne reduktion i udtalen af de to fonemer [s] og [θ] er Cádiz-provinsen, som også i folkemunde er berømt og berygtet for at være den del af Andalusien, hvor ”ceceo” er mest udbredt.

Efter en gennemgang af kendetegnene ved en regional dialekt vil jeg gå videre til en forklaring af en social dialekt.

3. En dialekts sociale faktorer

3.1 Social dialekt

I Trudgill (1983:34-35) gives et bud på, hvordan en social dialekt opstår. Trudgill laver en parallel sammenligning af regionale dialekter og sociale dialekter. Regionale dialektgrænser er oftest tydeligst der, hvor der i naturen også er en grænse, såsom en flod eller en bjergkæde. På begge sider af naturgrænsen tales der forskelligt, f.eks. er der tydelige forskelle mellem hvordan man taler i

Jylland, på Fyn og på Sjælland, hvilket sandsynligvis skyldes, at der er et godt stykke vand mellem de pågældende steder.

Den sociale dialekt opstår også på grund af grænser, men der er tale om en anden slags grænser, nemlig samfundsmæssige forskelligheder, der har så stor indflydelse på befolkningen, at man ender med at bruge forskellige varianter af det samme sprog. Grænserne kan blandt andet bestå af sociale klasseforskelle, alder, race, religion eller køn.

De sociale klasseforskelle er hovedsageligt resultatet af økonomiske forskelle i en befolkningsgruppe. De folk, der har samme indkomst anser sig for at tilhøre den samme sociale klasse. Uddannelsesmæssige grunde til klasseforskelle kan også spille ind, men det hænger ofte sådan sammen, at det er folk i de højere sociale klasser der har uddannelse, idet de har midlerne til det.

I denne opgave har jeg valgt at fokusere på, om der er en forbindelse mellem sociale klasseforskelle og en bestemt variant af andalusisk, nemlig ”ceceo”.

3.2 Holdninger til ”ceceo”

Set ud fra et strukturelt lingvistisk synspunkt er der ikke nogen dialekt der er bedre end andre, heller ikke standardsproget i et land, som er en dialekt på lige fod med alle de andre dialekter. Det svarer til at sige, at der heller ikke findes nogen primitive sprog. Alle sprog, og dermed alle dialekter, er komplekse systemer, som opfylder sine taleres krav om funktionalitet.

Men hvorfor er det så, at de dialekter som afviger meget fra standardsproget bliver betragtet som ”mindreværdige” i forhold til dette? Ifølge Trudgill (1983) er det fordi disse dialekter associeres med de sociale grupper der taler dem. Den dialekt der bliver talt af en lav social gruppe får dermed også en lav status i samfundet.

”Ceceo” bliver i høj grad betragtet som værende accenten for den del af befolkningen, der har en lav status i samfundet. I *Artículos de opinión del habla andaluza* (”Artikler om meninger om den andalusiske tale”) af Peñalver Castillo (1999), som er en samling artikler om holdninger til andalusisk, er det et gennemgående tema at prøve at retfærdiggøre den andalusiske dialekt. Det er meget tydeligt at man prøver at mane de negative holdninger til andalusisk i jorden. Men dette ændrer ikke på den opfattelse ikke-andalusiere har af andalusiere.

Det er en generel holdning blandt befolkningen i resten af Spanien, at andalusierne er livsnydere, dovne og fattigere end andre spaniere. Ifølge ovenstående konklusion af forholdet

mellem sprog og sociale faktorer smitter disse påstande af på den generelle opfattelse af den andalusiske dialekt. Det er en hyppig opfattelse, at dem der taler andalusisk er uuddannede og "bondske". Desuden dømmes andalusisk til at være den spanske dialekt der grines mest af og tages mindst alvorligt. F.eks. støder man aldrig på en andalusisk nyhedsoplæser i nationalt TV.

4. Metode

Udtrykket "berømt og berygtet" brugt ovenfor i slutningen af afsnit 2.4, er ikke tilfældigt valgt. Der findes mange holdninger til andalusisk, og ikke mindst til "ceceo" blandt den spanske befolkning, ofte flere negative end positive. Hvad angår de negative holdninger til "ceceo", er det nok mere rammende at tale om fordomme.

Formålet med denne opgave er, på grundlag af sociolingvistiske undersøgelser, at forsøge at afkræfte nogle fordomme om "ceceo". Men først vil jeg gennemgå den mere tekniske side af sagen, nemlig den metodologiske tilgang til mine undersøgelser.

4.1 Dataindsamling

Jeg har indsamlet data fra 10 unge mennesker, tre kvinder og syv mænd i alderen ca. 23 – 32 år fra byen Jerez[5]. Alle, på nær én (*Cu*)[6] som kom til byen som treårig, er født og opvokset i Jerez. Mine informanter er folk jeg kendte på forhånd. Det var pga. tidsmangel (jeg havde en uge til indsamlingen af data) ikke muligt for mig at skulle foretage en "random" udvælgelse af informanter. Det forholdsvis lave antal af informanter (10) skyldes også plads –og tidsmangel. Det ville have været et umuligt foretagende at analysere data fra mere end 10 informanter under gældende forhold. Men jeg synes under alle omstændigheder at mine informanter er repræsentative for hvordan man taler i Jerez og omegn. Desuden vil jeg gerne argumentere for fordelen ved at vælge informanter der både kender hinanden samt intervieweren, da det derved er nemmere at gennemføre en naturlig og afslappet samtalesituation, hvilket jo er basis for en undersøgelse af uformel tale.

Selve indsamlingen af data foregik ved hjælp af en båndoptager. Alle interviewene er optaget i hold på to personer ad gangen, idet jeg mente det på denne måde ville give en mere

[5] Se kortet i indledningen.
[6] Jeg bruger af pladsmæssige årsager forkortelser af informanternes navne.

afslappet atmosfære, end hvis de skulle sidde én og én overfor mig og tale. Jeg har ca. 30-45 minutters tale med hvert hold, som igen giver ca. 15-25 minutters taletid for hver informant. Egentlig er der ikke tale om deciderede interviews, men almindelige samtaler om løst og fast, med samme begrundelse som nævnt ovenfor. Det er svært at sige, om min tilstedeværelse under samtalerne har påvirket informanternes sprogbrug, men jeg tror det ikke. For det første kender jeg informanterne, så de kan ikke have følt sig hverken fremmede eller generte overfor mig. Desuden tror jeg heller ikke, at min sprogbrug skulle have haft nogen indflydelse, idet jeg ikke kan forestille mig, at informanterne skulle ændre deres egen accent efter hvordan jeg taler. Jeg har aldrig hørt om tilfælde af, at indfødte har ændret deres egen accent under påvirkning af en udenlandsk accent.

Der var på intet tidspunkt nogen af informanterne der vidste hvad projektet gik ud på, og de fik det først at vide i sidste del af optagelserne, hvor de blev spurgt om egne og andres holdninger til hvordan de taler. Det blev gjort i denne rækkefølge for at undgå at de skulle modificere deres tale alt efter deres egen mening om hvordan de taler (den være sig bevidst eller ubevidst), og eventuelt deres forestilling om min holdning til deres dialekt. Men jeg har nok desværre ikke helt kunnet se mig fri for, hvad Labov (1972) betegner som ”The Observer’s Paradox”: ”*The aim of linguistic research in the community must be to find out how people talk when they are not being systematically observed; yet we can only obtain these data by systematic observation”*. Det eneste jeg kunne gøre for at undgå dette problem, var at undlade at fortælle om formålet med optagelserne og desuden håbe på at mine informanter ikke lod sig genere for meget af båndoptageren. Jeg tror, jeg har afhjulpet problemet meget ved at optage i hold på to, bestående af informanter der kendte hinanden godt i forvejen.

Ved hjælp af båndoptagelserne har jeg kunnet tælle de lydlige forekomster af henholdsvis /s/ og /θ/ og derved analysere informanternes tale i to forskellige situationer. Den ene situation var en ganske almindelig samtale om løst og fast, som vi her kalder en uformel situation. Den anden del af undersøgelsen indbefatter en lidt mere formel situation, hvor jeg bad alle informanter om at læse højt af det samme tekststykke. Disse to forskellige situationer skal være grundlag for en analyse af forskellene mellem uformel tale og formel tale.

Trudgill (1983:109) har opstillet fire formalitetsgrader indenfor tale: *casual speech, formal speech, reading-passage style* og *word-list style* som gradvist bliver mere og mere formelle. Jeg har valgt kun at koncentrere mig om to af dem (*casual speech* og *reading-passage style*), idet jeg mener disse to kan give et godt billede af forskellene mellem uformel og formel tale. Der var

også her tids –og pladsmæssige årsager at tage hensyn til. *Casual speech* (uformel tale) vil blive gennemgået nedenfor under afsnit 4.3.1, og *reading-passage style* (formel tale) under afsnit 4.3.3.

4.2 Tilgangsvinkel

I Trudgill (1983) nævnes der to tilgange til sociolingvistiske studier af forholdet mellem de sproglige og de sociale faktorer i f.eks. en bestemt accent eller dialekt. Én tager udgangspunkt i den sociale side af sagen, og sammenkæder derefter de lingvistiske karakteristika med det sociale aspekt. Dvs. en gruppering af informanter i sociale klasser og ud fra dette en undersøgelse af hvilke sproglige virkemidler de forskellige klasser benytter sig af. Den anden måde, hvorpå man kan studere forskelle og ligheder de sociale klasser imellem, er ved først at se på de lingvistiske fakta, og se på hvor og hvordan informanter differentierer i talemåde, i dette tilfælde udtalemåde. Derefter inddeles informanterne i forskellige sociale grupper alt efter hvordan de taler.

Jeg har, som indgangsvinkel til analysen af de (eventuelle) sociale faktorer der har en indvirkning på talen, valgt først at gruppere mine informanter efter hvordan de taler, og derefter forsøge at inddele dem i forskellige sociale grupper. Denne fremgangsmåde er den mest egnede til mit projekt, idet det ville være uhensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i de sociale faktorer, når det er deres betydning for ”ceceo” jeg prøver at modbevise.

4.3 Datagennemgang

4.3.1 Gennemgang af uformel tale

Som det ses i tabel 1 nedenfor har jeg delt resultaterne af optællingen op i fem kategorier. Først ser jeg på hvor mange ord i samtalen der på castiliansk ville have indeholdt stavelsesinitialt /s/. Jeg ser kun på antallet af /s/-forekomster, og ikke /θ/-forekomster, idet ”ceceo” er det fænomen, hvor man erstatter /s/ med /θ/ og ikke omvendt (dette ville være ”seseo”). Dernæst kigger jeg på (i anden kolonne), i hvor mange ord der opretholdes en distinktion mellem /s/ og /θ/, som på castiliansk. I tredje kolonne ses det modsatte fænomen, nemlig hvor /s/ udtales som [θ]. Ud fra disse oplysninger er det muligt at udregne en procentmæssig forekomst af de to lyde, som det ses i fjerde og femte kolonne.

Tabel 1

Frekvensen af "ceceo" ved almindelig tale:

	Samlet forekomst af ord med /s/*	**Samlet forekomst af /s/ for /s/**	**Samlet forekomst af /θ/ for /s/**	**/s/ for /s/ i % (distinktion)**	**/θ/ for /s/ i % ("ceceo")**
Toto	47	0	47	0	100
Loba	27	0	27	0	100
Nuria	38	0	38	0	100
Miguel	30	0	30	0	100
Natalia	32	0	32	0	100
Jero	32	8	24	23,2	76,8
Antonio	32	17	15	52	48
Raquel	34	34	0	100	0
Curro	44	44	0	100	0
Juan	45	45	0	100	0

* Altså de ord, der staves med <s>, og som på castiliansk skal udtales [s].

Som det fremgår af tabel 1, er der tale om fem tilfælde af ren "ceceo" blandt informanterne ved den almindelig tale (dér hvor procentdelen er 100). I alle samtalerne var der ikke én eneste af disse fem informanter der afveg fra at udskifte /s/ med /θ/. Et eksempel på dette er følgende uddrag af en samtale med informanten Toto:

"Yo qué [θ]é, a mi me pa[θ]a igual, entiendes? [...] y despues también hay ciertas co[θ]as que... es que e[θ]o, volar es una co[θ]a apa[θ]ionante, coño.[7]

Måden at transskribere på er taget fra González-Bueno (1993). Jeg skal for en kort bemærkning huske på, at det kun er stavelsesinitialt og mellem vokaler, at der finder en erstatning af /s/ med /θ/ sted. For en grundigere forklaring, se afsnit 2.2. Jeg har markeret alle lydlige forekomster af [θ], som står i stedet for det castilianske

stavelsesinitiale /s/. Dvs. at de tilfælde, hvor der på både castiliansk og andalusisk (dog ikke "seseo") ville forekomme [θ] (f.eks. i ordet "ciertas"), ikke er markeret, idet det er standard

[7] Se appendiks 1 for en gengivelse af uddraget med de normale ortografiske tegn, samt for en sammenligning af transskriptionen og den normaliserede stavemåde.

udtalemåde. Det er altså kun hvor der i ortografien og på castiliansk skal være et /s/, at der er foretaget en markering. Desuden har jeg for overblikkets skyld valgt ikke at bruge nogen detaljeret transskription, da jeg mener det er irrelevant at gengive de fonemer, som ikke er væsentlige for opgaven.

De to informanter *Je* og *An* er inkonsekvente med deres udtale af de to fonemer [s] og [θ], et eksempel på dette er et uddrag fra informanten *Je*:

”Tenía la cena esta de Navidad con la, con la empre**S**a [...] Aparcan el coche, y no [θ]é [θ]i habían bebido un poquito más [?] en la puerta, que no encontraban el coche [...] [θ]e fijaron de que había gente ahí […] Y entonces [θ]e lo pien**S**a [...] ¿Por qué no vas a buscarlo […] a ver [θ]i has aparcado en otro **S**itio?”[8]

Her er brugt samme transskriptionsmodel som i ovenstående eksempel. Det ses, at informanten ikke er konsekvent med sin brug af /θ/, som i ordene ”empreSa”, ”pienSa” og ”Sitio” (markeret med store bogstaver, <S>), som ville være blevet udtalt med [θ] hvis han havde været 100 % ”ceceante”. De sidste tre informanter opretholder distinktionen mellem /s/ og /θ/ som på castiliansk.

4.3.2 Problemer med ”ceceo”

Der kan opstå nogle forståelsesmæssige problemer ikke-andalusiere og andalusiere imellem. Brugen af ”ceceo” gør, at der opstår minimale par mellem ord med /s/ og ord med /θ/. Et par eksempler derpå:

En af informanterne (*To*) fortalte om en episode i Madrid (hvor der tales castiliansk), hvor han spurgte om vej til ”La Puerta del Sol”[9], som er en seværdighed i centrum af Madrid. Da han er ”ceceante” og derved erstatter /s/ med /θ/ blev det til ”La

[8] Ibid.
[9] ”La Puerta del Sol” kan oversættes til ”Solporten”.

Puerta del [θ]o".[10] Denne udtale svarer imidlertid til udtalen af ordet "zoo" [θo] som betyder zoologisk have. Dette resulterede i, at han blev vist vej til indgangen til Zoologisk Have!

Et andet eksempel på problemer der kan opstå ved brugen af denne variant af andalusisk: Et andalusisk fjernsynsprogram med en studievært der var "ceceante" skabte stor forvirring blandt seere, der ikke var "ceceantes". Programmet handlede om AIDS og der blev fortalt om HIV-viruset, som på spansk hedder (at være) "sero-positivo". Studieværten udtalte "sero" som "[θ]ero", som med denne udtale er en helt almindelig blodtype ("cero-positivo"). Seere, der havde denne blodtype blev meget opskræmte, og troede de var blevet smittet med HIV.

4.3.3 Gennemgang af formel tale

Som før nævnt, fik alle informanter besked på at læse højt af nøjagtig den samme tekst[11]. Teksten er på 25 linier, og indeholder 27 ord med stavelsesinitialt eller intervokalt /s/ og 26 ord med stavelsesinitialt eller intervokalt /θ/, hvilket vil sige, at begge lyde var repræsenteret næsten lige mange gange, med det formål at informanterne ikke skulle blive påvirket af for stor en forekomst af én af lydene. Jeg fandt det ikke nødvendigt med en længere tekst, idet begge lyde er talrigt repræsenteret og danner et udmærket grundlag for en analyse af udtaleforskelle i en formel talesituation.

Tabel 2Frekvensen af "ceceo" ved oplæsning:

	Forekomst af /s/ for /s/	**Forekomst af /θ/ for /s/**	**/s/ for /s/ i % (distinktion)**	**/θ/ for /s/ i % ("ceceo")**
Toto	0	27	0	100
Loba	0	27	0	100
Nuria	27	0	100	0
Miguel	27	0	100	0
Natalia	25	2	94,6	5,4
Jero	25	2	94,6	5,4
Antonio	22	5	86,5	13,5
Raquel	27	0	100	0

[10] En anden egenskab ved andalusisk er, at den sidste konsonantlyd i et ord ofte forsvinder eller modificeres (Fernández Jiménez 1999), derfor "[θ]o" og ikke "[θ]ol".

[11] Teksten, der er brugt til højtlæsning stammer fra bogen *El país de las últimas cosas* af Paul Auster (1994:104, l. 7-31). Se appendiks 2 for detaljer.

Curro	27	0	100	0
Juan	27	0	100	0

I tabel 2 ser tallene noget anderledes ud end i tabel 1. Jeg har bibeholdt den samme skillelinie som i tabel 1, for at understrege den store forskel mellem de to tabeller. I modsætning til tabel 1 er der kun to informanter der opretholder udtalen af [θ] for [s] (*To* og *Lo*). To af de andre "ceceantes" (*Nu* og *Mi*) fra tabel 1 hopper helt over i den anden grøft, mens én (*Na*) bliver inkonsekvent sammen med de to, der også var det i tabel 1. De tre sidste informanter opretholder en skelnen mellem /s/ og /θ/, ligesom i tabel 1. (Uddybende beskrivelse følger i afsnit 5).

Vi ser altså en betydelig forandring i udtalemåden i de to situationer, uformel og formel tale.

Men hvilke faktorer er det, der spiller ind, når der er så stor forskel på frekvensen af "ceceo" i en informantgruppe, som består af folk fra den samme by, med en lille aldersspredning (ca. 23-32 år)? Hvorfor taler de ikke fuldstændig ens? Og hvilke grunde er der til, at der er forskel på deres accent når de taler i en uformel situation, og når de skal læse et tekststykke op?

Disse spørgsmål vil jeg forsøge at besvare i følgende afsnit.

5. Analyse

Som nævnt ovenfor i metodebeskrivelsen (afsnit 4) vil jeg, i analysen af de (evt.) gældende sociale faktorer for resultaterne af data, tage udgangspunkt i informanternes realisering af fonemerne [s] og [θ]. Gennemgangen af resultaterne fra tabel 1+2 vil her blive uddybet med et socialt aspekt.

5.1 Analyse af uformel tale

Som det ses i tabel 1, er det halvdelen af de 10 informanter der udelukkende gør brug af lyden [θ] (*To, Lo, Nu, Mi* og *Na*), der er to inkonsekvente (der blander udtalen af [s] og [θ]) (*Je* og *An*) og tre der i alle tilfælde skelner mellem de to lyde (*Ra, Cu* og *Ju*). Vi kan kalde disse kategorier henholdsvis A, B og C:

Kategori A består af: *To, Lo, Nu, Mi* og *Na*.

Kategori B består af: *Je* og *An*.

Kategori C består af: *Ra, Cu* og *Ju.*

Til en analyse af de sociale virkemidler der har indflydelse på de fonetiske forskelle de forskellige informanter gør brug af, er det nødvendigt med en grundig gennemgang af, om ikke alle informanterne i hver gruppe, så en gennemgang af de eventuelle fællesnævnere der kan findes for medlemmerne i de tre kategorier. Hvis man skulle følge de fordomme om "ceceantes" der eksisterer blandt befolkningen af "ikke-ceceantes", vil man være tilbøjelig til at tro at medlemmerne af kategori A alle er uuddannede og tilhører en lavere social klasse end de andre informanter fra de andre kategorier. Dette er ikke helt tilfældet. Hvis vi starter med at se på den uddannelsesmæssige side af sagen:

To, Lo og *Nu* er alle godt på vej til at opnå en universitetsgrad i henholdsvis medicin, psykologi og engelsk filologi. De kommer alle fra hjem med en udearbejdende far[12], som ikke har en videregående uddannelse. De resterende to informanter i kategori A, *Mi* og *Na*, har ingen videregående uddannelse, ligesom deres fædre heller ikke har det. *Mi* er buschauffør og *Na* er arbejdsløs, men har før arbejdet i et supermarked.

Mht. kategori B, som består af *Je* og *An*, er der i begges tilfælde tale om videregående uddannelser, henholdsvis som bygningskonstruktør og kommende filolog i engelsk. For *An*s vedkommende kommer han fra en familie, hvor faren også har en videregående uddannelse, men det gør *Je* ikke. Næsten identisk med kategori B er kategori C: *Cu* og *Ju* har samme uddannelse som *An*, men begge deres fædre har derimod ingen. *Ra* har også en videregående uddannelse, og hendes far er ejer af flere møbelbutikker og har en høj status i byen, hvilket jeg mener går ind under de samme kriterier for social status, som at have en høj uddannelse. For at kunne se et mønster i oplysningerne, vil jeg opstille dem på en mere overskuelig måde:

Informanter med videregående uddannelse, hvis forældre ikke har nogen videregående uddannelse: *To, Lo, Nu, Je, Cu, Ju*.

Informanter med videregående uddannelser, hvis forældre også har en videregående uddannelse: *An, Ra.*

Informanter uden videregående uddannelser, hvis forældre heller ikke har nogen videregående uddannelse: *Na, Mi.*

[12] Jeg nævner i denne forbindelse kun fædrene, idet alle informanternes mødre er og har altid været hjemmegående og uden uddannelse.

Hvis vi stadig holder os til den generelle opfattelse af at ”ceceantes” er uuddannede, så er det under halvdelen af informanterne der lever op til forventningerne, *Na* og *Mi*.

Hvor skal vi placere *To, Lo* og *Nu* fra kategori A? De har alle en videregående uddannelse, og de er alle 100 % ”ceceantes”. Og hvad med *An* fra kategori B, som har en høj uddannelse og som kommer fra en familie med tradition for dette, men alligevel ikke distingverer konsekvent mellem /s/ og /θ/? Der er altså ikke nogen umiddelbar sammenhæng mellem ”ceceo” og uddannelse. Det er derfor nødvendigt at se på, om der kunne spille andre faktorer ind.

Jeg vil kort gøre rede for, hvem af informanterne der blev optaget sammen. Som nævnt i afsnit 4.1 optog jeg informanterne i grupper på to, for at opnå en afslappet og uformel situation. Grupperingen, som ser således ud: *To - Lo*, *Na - Cu*, *Je - Nu*, *An - Ra* og *Ju - Mi*, er kun relevant for den uformelle talesituation. Lad os se på, om informanterne har påvirket hinanden i grupperne. En sådan indbyrdes påvirkning kaldes ”accommodation” (Mesthrie et al. 2000:151). Hvis man ønsker at enten forstørre (”diverge”) eller formindske (”converge”) den sociale distance mellem én selv og sin samtalepartner, kan man ved ændring af sin måde at tale på, bestræbe sig på at tale som en person af en højere social status, eller man kan sætte sig på niveau med en person af lavere social status.

Jeg har igen inddelt grupperne i kategorier, for at give et bedre overblik over de sproglige og sociale forskelle der er blandt medlemmerne:

- Ingen sproglig forskel, ingen social forskel: *To – Lo*
- Sproglig forskel, ingen social forskel: *Je – Nu* og *An – Ra*
- Sproglig forskel, social forskel: *Ju – Mi* og *Na – Cu*

I den første kategori er der ikke tale om ”accommodation”, idet informanterne taler ens, og samtidig kommer fra den samme sociale klasse. I den anden kategori er der heller ingen ”accommodation”. Godt nok er der en sproglig forskel mellem informanterne, idet *Je* og *An* ikke er konsekvente med deres udtale af [s] og [θ], mens *Nu* er 100 % ”ceceante” og *Ra* er 100 % ”ikke-ceceante”. Man kunne derfor være tilbøjelig til at tro, at *Je* påvirkes af *Nu*s måde at tale på, og at *An* tilstræber sig at tale ligesom *Ra.* Men der er ingen indbyrdes sociale forskelle mellem informanterne i de to grupper, hvilket derfor ikke skulle give anledning til nogen ændring af accent. Den tredje kategori udskiller sig betydeligt fra de to andre. Her er der både en forskel i udtale af fonemet [s] samt en social forskel. Hverken *Mi* eller *Na* har en videregående uddannelse, men det har derimod både *Ju* og *Cu*. Det kan derfor være, at de to sidstnævnte forsøger at distancere sig fra deres samtalepartner ved at tale anderledes. Men hverken *Na* eller *Mi* forsøger at tale som deres

samtalepartner, henholdsvis *Cu* og *Ju*. Hvis der her er tale om "accommodation" er det i form af "divergence".

Det er også relevant at se på, om der skulle være nogen sammenhæng mellem hvor informanternes forældre kommer fra og hvordan informanterne taler. Som allerede nævnt i afsnit 4.1 er *Cu* den eneste informant der ikke er født i Jerez, men kom til byen som treårig. Hans forældre er heller ikke fra Jerez, men derimod fra en landsby i Córdoba-provinsen, som ligger i Nordandalusien. Det er muligt at *Cu*s forældre er grunden til, at han ikke er "ceceante". *Ju* og *Mi* er brødre og deres mor er fra Granada, og dermed ikke "ceceante" (se kort side 6). Men i de to brødres tilfælde har dette ikke haft noget at sige, idet *Mi* er 100 % "ceceante" i den uformelle samtalesituation, og *Ju* også var det, før han tog til Sevilla for at studere. *Lo*s far er fra Nordspanien, men samtidig er *Lo* den ene af de to informanter der er mest konsekvente med "ceceo", både i den uformelle og den formelle tale. Alle de andre informanters forældre er fra Jerez, men det vides ikke, om forældrene til de informanter der ikke taler "ceceo" heller ikke gør det. Der er intet mønster der tyder på, at forældrenes oprindelse skulle have nogen stor betydning for, hvordan informanterne taler.

Lad os se om man kan spore en udtalemæssig forskel på de informanter der har boet udenfor Jerez og omegn, f.eks. i forbindelse med studier, og dem, der aldrig har forladt byen i længere tid. Som nævnt før, ligger Jerez i Cádiz-provinsen, som er den provins i regionen Andalusien hvor "ceceo" er mest udbredt. Tager man til Sevilla, som ligger ca. 100 km. nord for Jerez, tales der på en helt anden måde, nemlig "seseo". Har dette nogen indflydelse på informanterne?

De informanter, der har boet i Sevilla under deres studietid er *An, Ra, Cu* og *Ju*. De resterende informanter med videregående uddannelser (*To, Lo, Nu, Je*) har studeret (men ikke boet) i Cádiz. De sidste to informanter, som ingen videregående uddannelse har (*Na* og *Mi*), har aldrig boet udenfor Jerez. Hvis man sammenligner disse oplysninger med skemaet over de tre kategorier, som jeg gengiver her -

Kategori A består af: *To, Lo, Nu, Mi* og *Na*.
Kategori B består af: *Je* og *An*.
Kategori C består af: *Ra, Cu* og *Ju*.

- ses det, at det passer fuldstændig perfekt for medlemmerne af kategori A og C. Alle i kategori A er "ceceantes" og er samtidig de informanter der har studeret i Cádiz, eller aldrig forladt Jerez, mens medlemmerne i kategori C alle skelner mellem de to fonemer [s] og [θ], og alle har boet en årrække

udenfor Cádiz-provinsen. Dette stemmer ganske godt overens med følgende: *"Speakers acquire the linguistic characteristics of those they live in close contact with [...] that of the locally predominant group."* (Trudgill 1983). Faktisk fortalte *Ju*, at han, før han tog til Sevilla for at studere, var "ceceante", men i forbindelse med studieopholdet har ændret på sin accent. Jeg har ingen forklaring på, hvorfor han ikke har ændret den tilbage igen, efter han er vendt tilbage til Jerez. Der er dog ingen af informanterne der har ændret sin accent så meget, at der er tale om "seseo". Det tyder altså på, at omgangskredsen har større indflydelse på informanternes accent, end deres forældre har. Kategori B passer ikke ubetinget med oplysningerne givet ovenfor, idet de to informanter (*Je* og *An*) er inkonsekvente med deres brug af /s/ og /θ/. Da der ikke er tale om noget enten-eller forhold, kan de ikke sættes ind i et skema på lige fod med de andre informanter.

Til opsummering kan vi sige, at det geografiske aspekt spiller den største rolle i sammenligningen af de sproglige og sociale faktorer i en uformel samtalesituation. Faktorer som forældres oprindelse, og derved eventuel indflydelse på informanternes accent, og "accommodation" er ikke af ret stor betydning i denne undersøgelse.

5.2 Analyse af formel tale

For tabel 2 (oplæsning) ser tingene lidt anderledes ud. I stedet for en overvægt af "ceceantes", som i tabel 1, ser man her en tilbøjelighed blandt informanterne til at skelne mellem de to fonemer [s] og [θ]. Teksten, der er brugt til oplæsning kan ses i appendiks 2. I tabellen for den formelle tale (se afsnit 4.3.3) har vi fem informanter der udelukkende skelner de to lyde, mens tre er inkonsekvente og kun to opretholder den typiske jerezanske accent. En opdeling vil se således ud:

Kategori A består af: *To* og *Lo.*

Kategori B består af: *Na, Je* og *An*.

Kategori C består af: *Nu, Mi, Ra, Cu* og *Ju*.

Mens der i tabel 1 var en overvægt af informanter i kategori A, er der nu flest i kategori C. Hvad kan dette skyldes?

For oplæsning gør der sig nogle andre faktorer gældende end for almindelig tale. Der er tale om en betydelig mere formel situation, end ved en afslappet samtalesituation mellem venner, hvor der fokuseres mere på udtale, idet man får en visuel præsentation af, hvad der skal siges. Man koncentrerer sig automatisk mere om udtalen af lydene, når man ser dem trykt foran sig. Man kan

tale om en anden stil i udtalen, som hænger sammen med situationens formalitet (Trudgill 1983: 102-9).

Det er imidlertid ikke kun den sociale kontekst der er medbestemmende til, om der ændres i talestilen. Alle informanterne, inklusive dem, der ikke ændrede på udtale ved oplæsning, var enige om, at grunden til den ændrede stil (for "ceceantes" vedkommende) hænger sammen med, hvordan de er blevet undervist i skolen. I skolen bliver man gjort opmærksom på, at der på standard spansk faktisk er en lydlig forskel mellem /s/ og /θ/, og man lærer at skelne dem: <s> udtales [s] og <z> og <c + e, i> udtales [θ]. Dette er tilfældet for hele Spanien, ligesom vi også i Danmark retter os efter Sprognævnets regelsæt om dansk stavemåde og grammatik i skriftsproget. Man prøver altså at tilstræbe sig standardmodellen i skriftsproget, mens man i talesproget har friere tøjler.

I Trudgill (1983:109) ses en tabel for brugen af *-ing/-in'* i Norwich English. Det er tydeligt hvordan frekvensen af *–in'* bliver større, jo længere ned i de sociale klasser man kommer. Dette korrelerer også med stilen der er brugt, f.eks. *casual speech* og *reading-passage style*. Jo mindre formel situationen er, jo større frekvens af *–in'* endelser. Men gør dette sig også gældende i min undersøgelse af "ceceo"?

De to eneste informanter der 100 % opretholder brugen af /θ/ for /s/, selv under en formel situation (oplæsning), er *To* og *Lo*. Ifølge Trudgill skulle disse to informanter altså tilhøre en lav social klasse. Det gør de ikke, som vi har set har de begge videregående uddannelser. Og tilhører alle de informanter der skelner mellem /s/ og /θ/ ved oplæsning er høj social klasse? *Mi* skelner de to lyde ved oplæsning, men han repræsenterer, sammen med *Na*, den laveste sociale klasse i undersøgelsen. *Na* skelner ikke konsekvent, men det er tæt på (94,6 %). Der er altså ikke grundlag for at argumentere, at Trudgills undersøgelse kan applikeres på min undersøgelse om "ceceo" ved oplæsning (*reading-passage style*).

Et interessant spørgsmål er, hvorfor de to informanter *To* og *Lo* heller ikke i oplæsningen skelner mellem de to lyde. Det kunne have noget at gøre med deres egen holdning til hvordan de taler, hvilket vi skal se på i næste afsnit.

6. Informanternes egne holdninger

Under optagelserne med informanterne spurgte jeg til allersidst om hvilke holdninger de selv har til deres accent, eller til "ceceo" generelt. Det kom der nogle gode informationer ud af, som jeg her vil

gengive. Man kan opdele informanternes egne holdninger i to dele, et positivt syn på ”ceceo” og et negativt.

6.1 De positive holdninger

En generel holdning blandt informanterne var, at ”ceceo” er en accent på lige fod med alle andre. De fleste informanter mente ikke, at der er en speciel tendens til, at det skulle være de bedrestillede i samfundet der bruger en variant af spansk, der ligger tættere på castiliansk end ”ceceo”. De fleste mente nærmere, at det er et spørgsmål om identitet. Er man stolt af at være jerezaner (som *To* og *Lo* fortalte de er), taler man derefter og vice versa. *Ra*, som godt nok ikke er ”ceceante”, men som taler andalusisk, kunne fortælle at hun i sit job som underviser i Sevilla opnår en større fortrolighed fra eleverne, end hendes kolleger fra andre egne af Spanien gør. Det er altså mere en psykologisk faktor end en social, der indvirker på udtalen af /s/ og /θ/.

6.2 De negative holdninger

Mi mente, at der måske godt kunne være et forhold mellem en persons socioøkonomiske status, og måden han taler på. *An* påstod, at der er statistiske beviser for, at Andalusien er mere fattigt og har en befolkning, hvis uddannelsesmæssige gennemsnit ligger under normen for resten af Spanien.

De årsager der ifølge informanterne kan være til, at man ændrer sin accent er f.eks. at man prøver at distancere sig fra sit ophav. Dette har igen noget at gøre med identitet. Flytter man langt væk fra hjembyen er det oplagt at prøve at tilstræbe sig normen for pågældende sted, idet man derved vil føle sig mere hjemme dér. Men det kan også være, at man ganske simpelt ikke bryder sig om lyden af ”ceceo”, og derfor beslutter at ændre ved sin accent.

En anden negativ holdning kommer fra An. Han fortalte hvordan han var blevet overrasket, da han en dag skulle arbejde sammen med en pige, som havde en meget stærk accent. Hun havde samme uddannelse som ham selv, men ikke desto mindre havde det overrasket ham, efter en hel dags samarbejde, at hun faktisk ikke var dum! Han havde altså direkte dømt hende ud fra hvordan hun talte.

6.3 Overensstemmelse mellem informanternes holdninger, og hvordan de selv taler

At *An* dømmer en pige ud fra hvordan hun taler stemmer tydeligvis ikke overens med, hvordan han selv taler. Han er en af de to inkonsekvente informanter i tabel 1, som viser at han i 48% af alle ord med /s/ faktisk udtaler [θ]. Hvad skyldes denne uoverensstemmelse mellem udtale og holdning? Én mulighed er, at han ligger under for den gængse opfattelse af andalusisk (og dermed "ceceo"), som vi allerede har set ikke er positiv. Dette fører mig direkte til at konkludere, at han ikke kan være stolt af at tale som han gør. En anden mulighed er, at han har en talefejl!

Der er stor overensstemmelse mellem hvordan *To* og *Lo* taler, både i formelle og uformelle situationer, og deres mening om "ceceo". De er begge meget begejstrede for deres accent og det afspejler sig tydeligt (både ved samtalen og oplæsningen) i netop disse to informanters accent, at de ikke føler sig mindreværdige pga. hvordan de taler. Faktisk er de så stolte, at de ikke vil rette sig efter de regelsæt der opstilles af La Real Academia, som er Spaniens udgave af Dansk Sprognævn.

Ud fra disse forskellige holdninger fra informanterne til hvordan de selv taler, kan man udlede, at de generelt er stolte af at være andalusiere. Også de informanter, der ikke er "ceceantes" er enige i, at der ingen grund er til at have mindreværdskomplekser overfor ikke-andalusiere, og generelt tror ingen på, at det skulle være sociale faktorer der afgør hvordan en bestemt befolkning taler.

7. Konklusion

Som allerede nævnt adskillige gange i opgaven har mit formål været at prøve at afkræfte nogle gængse fordomme om, at de andalusiske "ceceantes" er uuddannede og fattigere end andre andalusiere og spaniere generelt, samt at den andalusiske dialekt skulle være dårligere end f.eks. standard dialekten castiliansk.

Der er historiske beviser for, at dette ikke forholder sig som ovenstående. De frikative lyde i spansk har gennem tiden udviklet sig på forskellig måde og har resulteret i afvigelser dialekterne imellem. Dialekter kan opstå på to måder, nemlig ved regionale afvigelser, såsom naturgrænser, og ved sociale forskelle. Disse sociale forskelle har deres oprindelse i

klassesamfundet, hvor man taler forskelligt de sociale klasser imellem. Dette fører til, at en dialekt bliver opfattet som værende dårligere end andre, idet en dårlig social status associeres med måden man taler på i den pågældende klasse. Men er dette tilfældet for accenten ”ceceo”?

Gennem analysen af mine data, bestående af ti informanter fra Jerez, har jeg forsøgt at bevise, at den samfundsmæssige opdeling af sociale klasser ikke har nogen forbindelse til accenten ”ceceo”. Af ”ikke-ceceantes” betragtes accenten at være forbeholdt de lavere sociale grupper. Jeg mener, at det gennem mine data er lykkes mig at bevise, at det ikke forholder sig således.

En opsummerende tabel over frekvensen af ”ceceo” ved uformel og formel tale:

	Uformel tale /s/ for /s/	**Uformel tale /s/ for /θ/**	**Formel tale /s/ for /s/**	**Formel tale /s/ for /θ/**
Toto	0	100	0	100
Loba	0	100	0	100
Nuria	0	100	100	0
Miguel	0	100	100	0
Natalia	0	100	94,6	5,4
Jero	23,2	76,8	94,6	5,4
Antonio	52	48	86,5	13,5
Raquel	100	0	100	0
Curro	100	0	100	0
Juan	100	0	100	0

Det viste sig, at det er en helt anden faktor end den sociale og uddannelsesmæssige, der bedst matcher forholdet imellem de tre kategorier af udtalemåder, A, B og C og informanternes baggrund. Der er ikke tale om nogen bestemt social baggrund, der har indflydelse på udtalen af de to fonemer [s] og [θ], men derimod er det et spørgsmål om, hvorvidt informanterne (og dermed den generelle befolkning) har tilbragt hele deres liv i Cádiz-provinsen, eller om de har fået andre sproglige impulser udefra. Forskellen i udtale i formelle eller uformelle situationer skyldes mere en bevidsthed om regler for udtale og retskrivning, end det er en social faktor.

Jeg mener, på baggrund af historiske fakta og empiriske undersøgelser, at kunne konkludere at ”ceceo” ikke er en social variant af andalusisk, men derimod et resultat af en isoleret fonetisk udvikling af de ustemte frikativer /s/ og /θ/.

Appendiks 1

Uddrag af samtale med Toto:

”Yo qué [θ]é, a mi me pa[θ]a igual, entiendes? [...] y despues también hay ciertas co[θ]as que... es que e[θ]o, volar es una co[θ]a apa[θ]ionante, coño.”

Samme uddrag, men med alm. Ortografi:
”Yo qué sé, a mi me pasa igual, entiendes? [...] y despues también hay ciertas cosas que...es que eso, volar es una cosa apasionante, coño.

Uddrag af samtale med Jero:

”Tenía la cena esta de Navidad con la, con la empre**S**a [...] Aparcan el coche, y no [θ]é [θ]i habían bebido un poquito más [?] en la puerta, que no encontraban el coche [...] [θ]e fijaron de que había gente ahí […]Y entonces [θ]e lo pien**S**a [...] ¿Por qué no vas a buscarlo […] a ver [θ]i has aparcado en otro **S**itio?”

Samme uddrag, men med alm. ortografi;
”Tenía la cena esta de Navidad con la, con la empresa [...] Aparcan el coche, y no sé si habían bebido un poquito más [?] en la puerta, que no encontraban el coche [...] se fijaron de que había gente ahí […]Y entonces se lo piensa [...] ¿Por qué no vas a buscarlo […] a ver si has aparcado en otro sitio?”

Litteraturliste:

Alvar, M. (1996), *Manual de dialectología hispánica. El Español de España* Barcelona: Ariel Lingüística

Auster, P. (1987[1994]), *El país de las últimas cosas* Barcelona: Anagrama

Castillo Peñalver, M. (1999), *Artículos de opinión del habla andaluza* Universidad de Cádiz: Granada

Chambers, J.K. og Trudgill, P, (1980) *Dialectology* Cambridge: Cambridge University Press

Coupland, N., A. Jaworski (1997), *Sociolinguistics – A Reader and Coursebook* New York: St. Martin's Press, Inc.

González-Bueno, M. (1993), "Variaciones en el tratamiento de las sibilantes" *Hispania 76*, nr. 2, s. 392-398.

Jiménez, R. Fernández (1999), *El andaluz* Madrid: Arco Libros

Labov, W. (1972), *Sociolinguistic Patterns* Philadelphia: University of Pennsylvania Press

Ladefoged, P. (1993), *A Course In Phonetics* Orlando: Harcourt Brace & Company

Mesthrie, R., et al. (2000), *Introducing Sociolinguistics* Edinburgh: Edinburgh University Press

Trudgill, P. (1974 [1983]), *Sociolinguistics – An Introduction to Language and Society* Harmondsworth: Penguin Books.